

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen: x

Vekilleri : x

Davalılar : x

Vekili : x

İstemin Özeti :Davacı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, 28/12/2013 tarih ve 28865 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin Birinci Kısım İkinci Bölüm 6. maddesinin sonunda yer alan "...avukatlık ücretine hükmedilir." ibaresinin; tüketici hakem heyetlerinin idari bir kurul olduğu, yargılama faaliyetinde bulunmadığı, dava konusu Tarife hükmü ile tüketici hakem heyetlerince çözölen uyuşmazlıklara ilişkin vekalet ücretine hükmedileceğinin düzenlendiğı, gerek 4077 sayılı Yasa'da, gerekse bu Yasayı mülga eden 6502 sayılı Yasa'da vekalet ücretine hükmedilebileceğine ilişkin herhangi bir hüküm yer almadığı, yapılan düzenlemenin tüketicilerin hak arama özgürlüğünün kısıtlanacağı ileri sürölerek iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Adalet Bakanlığı Savunmasının Özeti : Dava konusu işlem ile tüketici hakem heyetlerinde çözölecek uyuşmazlıklarda vekalet ücretine hükmedileceğine ilişkin bir düzenleme yapılmayıp, sadece tüketici hakem heyetleri nezdinde sunulacak hizmetlere ilişkin olarak vekil ile asil arasında vekalet ücreti alacağından kaynaklanan uyuşmazlıklarda mahkemelerce hükmedilecek asgari ücretin belirlendiğı ileri sürölerek davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiğı savunulmaktadır.

Türkiye Barolar Birliğı Başkanlığının Savunmasının Özeti: Davalı idarenin haklı ve güncel bir menfaati olmadığından dava açma ehliyetin bulunmadığı, avukatlık ücretinin sadece yargılama aşamasında değil hukuki yardımlarda da söz konusu olduğu, uyuşmazlıkları çözöme kavuşturan her türlü merci kararları Tarifenin konusunu oluşturduğundan tüketicihakem heyetlerince vekalet ücretine hükmedileceğı, kaldı ki bu heyetlerin kararlarının icra yolu ile takibe konulabildiğı göz önüne alındığında, bu kararların ferisi olan avukatlık ücretine hükmedilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı, dava konusu düzenleme ile, tıpkı 6502 sayılı

Yasa'nın ilgili maddesinde olduğu gibi nispi oran esas alındığı, üst hukuk normunda tüketici hakem heyetlerinde avukatlık ücretine hükmedilemeyeceğine ilişkin herhangi bir hükmün bulunmadığı ileri sürülerek davanın ve yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi

: x

Düşüncesi

: Yürütmenin durdurulması isteminin kabul

edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü:

Dava, 28/12/2013 tarih ve 28865 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin Birinci Kısım İkinci Bölüm 6. maddesinin sonunda yer alan **"...avukatlık ücretine hükmedilir."** ibaresinin iptali istemiyle açılmıştır.

Davalı Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'nın usule ilişkin itirazı yerinde görülmeyle işin esasına geçildi.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, "Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler." kuralı yer almaktadır.

Tüketicinin korunması ile ilgili yasal düzenlemelere temel oluşturan Anayasa'nın "Tüketicilerin korunması" başlıklı 172. maddesinde, "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder." hükmü yer almaktadır.

İşlem tarihinde yürürlükte bulunan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı, kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, aydınlatıcı, eğitici, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı önlemleri almak ve tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini özendirmek ve bu konudaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmeleri teşvik etmeye ilişkin hususları düzenlemektir." hükmü yer aldıktan sonra

"Tüketici Hakem Heyeti" başlıklı 22. maddesinde, "Bakanlık, il ve ilçe merkezlerinde, bu Kanunun uygulamasından doğan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla en az bir Tüketici Hakem Heyeti oluşturmakla görevlidir.

(...)Değeri beşyüz milyon liranın altında bulunan uyuşmazlıklarda tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu uyuşmazlıklarda heyetin vereceği kararlar tarafları bağlar. Bu kararlarİcraveİflas Kanunununilamlarınyerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre

Yerine getirilir. Taraflar bu kararlara karşı onbeş gün içinde tüketici mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz, Tüketici Hakem Heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak, talep edilmesi şartıyla hakim, Tüketici Hakem Heyeti kararının icrasını tedbir yoluyla durdurabilir. Tüketici Hakem Heyeti kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine tüketici mahkemesinin vereceği karar kesindir.

Değeri beşyüz milyon lira ve üstündeki uyuşmazlıklarda tüketici sorunları hakem heyetlerinin verecekleri kararlar, tüketici mahkemelerinde delil olarak ileri sürülebilir." hükmü yer almaktadır.

4077 sayılı Yasayı mülga eden 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun "Karar ve karara itiraz" başlıklı 70/6. maddesinde, "Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir." hükmü yer almaktadır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Yargılama giderlerinin kapsamı" başlıklı 323. maddesinin (ğ) bendinde, "Vekille takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak vekâlet ücreti." yargılama giderleri arasında sayılmış, "Vekâlet ücretinin taraf lehine hükmedilmesi" başlıklı 330. maddesinin 1. fıkrasında ise, "Vekil ile takip edilen davalarda mahkemece, kanuna göre takdir olunacak vekâlet ücreti, taraf lehine hükmedilir." hükmü yer almıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 168. maddesinde, baro yönetim kurullarının her yıl Eylül ayı içerisinde, yargı yerlerindeki işlemler ile diğer işlemlerden alınacak avukatlık ücretinin asgari hadlerini gösteren birer tarife hazırlayarak Türkiye Barolar Birliğine gönderecekleri, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca, baro yönetim kurullarının teklifleri de göz önüne alınmak suretiyle uygulanacak tarifenin o yılın Ekim ayı sonuna dek hazırlanarak Adalet Bakanlığına gönderileceği, tarifenin Adalet Bakanlığına ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde

Bakanlıkça karar verilmediği veya tarife onaylandığı takdirde kesinleşeceği; ancak Adalet Bakanlığının uygun bulmadığı tarifeyi bir daha görüşülmek üzere gösterdiği gerekçesiyle birlikte Türkiye Barolar Birliğine geri göndereceği, geri gönderilen bu tarifenin Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca üçte iki çoğunlukla aynen kabul edildiği takdirde onaylanmış, aksi halde onaylanmamış sayılacağı ve sonucun Türkiye Barolar Birliği tarafından Adalet Bakanlığına bildirileceği hükme bağlanmıştır.

Avukatlık asgari ücret tarifesinin hazırlanması konusunda Türkiye Barolar Birliğine tanınan yetkinin kullanımında, yargının kurucu unsurlarından savunmayı temsil eden avukatın, Avukatlık Kanunu'nun 164. maddesinde öngörüldüğü üzere, emek ve mesaisinin dikkate alınmasının yanısıra, kişilerin hak arama özgürlüğünü kısıtlayıcı nitelikte düzenlemelere de yer verilmemesi gerekmektedir.

Dava konusu Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin Birinci Kısım İkinci Bölüm 6. maddesinde, "İl ve ilçe tüketici hakem heyetleri nezdinde sunulacak hizmetlerde, hizmete konu işin değerinin %12'sinden aşılmamak üzere. Ancak hizmete konu işin değeri 250,00 TL) altında ise hizmete konu işin değeri kadar **avukatlık ücretine hükmedilir.**" hükmü yer almaktadır.

Öncelikle tüketici hakem heyetlerinin işlevinin ve faaliyetlerinin niteliğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Anayasa'nın 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı öngörülmüştür. Bu madde uyarınca, yapılacak yargılamanın kişiler yönünden gerçek bir güvence oluşturabilmesi için aranacak nitelikler de 36. maddede belirtilerek "Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz." denilmiştir.

Anayasa'nın 141. maddesine göre davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması yargının görevidir. Bu görevin ağır iş yükü altında yerine getirilmesi zorlaştıkça, uyuşmazlıkların çözümü için alternatif yöntemlerin yaşama geçirilmesi, yargıya ilişkin anayasal kuralların etkililiğinin sağlanması bakımından gerekli görülebilir. Bu nedenle, taraflara görevli ve yetkili mahkemeye başvurmadan önce belli değer altındaki uyuşmazlığı kısa sürede çözmek üzere tüketici hakem heyetlerine başvurma yükümlülüğü getirilmiş, ancak bu aşamadan sonra kararı benimsemeyen tarafa yargı yolu açık tutulmuştur.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere tüketici hakem heyetlerinin, yargı işlevi yerine getiren bir kurul olarak düzenlenmedikleri anlaşılmaktadır. Her

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No :2014/1419

ne kadar belli değerin altındaki uyuşmazlıklar için tüketici hakem heyetlerine başvurunun zorunlu olduğu ve heyetlerin vereceği kararların bağlayıcı nitelik taşıdığı belirtilmiş ise de, bu kararlara karşı onbeş günlük süre içinde tüketici mahkemelerine deitiraz edilebileceği, tüketici hakem heyetleri yargı yetkisine sahip olmamakla birlikte yasakoyucunun, bu heyetlerin vermiş olduğu kararların yerine getirilmesi için etkili bir takip yolu olan ilamlı icra yolunu kabul ettiği görülmektedir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi'nin 20/03/2008 gün ve E:2006/78, K: 2008/84 sayılı kararı da aynı yöndedir.

Diğer yandan uyuşmazlığın çözümünde, "avukatlık ücretinin" kapsamının ve bu ücrete hükmedecek mercilerinde açıklığa kavuşturulması önem arz etmektedir.

Avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağı veya değeri ifade eden avukatlık ücretinin kapsamı; mahkemelerde, tüm hukuki yardımlarda, taraflar arasındaki uyuşmazlığın sonlandırılan her türlü mercilerde ve ayrıca kanun gereği mahkemelerce karşı tarafa

yükletilmesi gereken ücrettir. Vekille takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak vekalet ücreti, yargılama giderinin kapsamını oluşturduğu gibi, vekil ile takip edilen davalarda mahkemelerce, kanuna göre takdir olunacak vekalet ücretinin taraf lehine hükmedileceği anlaşılmaktadır.

Tüm bu açıklamalar ışığında dava konusu uyuşmazlık değerlendirildiğinde; dava konusu Tarife hükmü ile il ve ilçe tüketici hakem heyetleri nezdinde sunulacak hizmetlerde, hizmete konu işin değerinin % 12'sinden aşılmamak üzere, ancak hizmete konu işin değeri 250,00 TL (250,00 TL) altında ise hizmete konu işin değeri kadar avukatlık ücretine hükmedileceği hüküm altına alındığı görülmekte ise de, yukarıda açıklandığı üzere vekil ile takip edilen davalarda mahkemelerce avukatlık ücretine hükmedileceği, tüketici hakem heyetlerinin yargısal bir mercii olmadığı, bu nedenle çözüme kavuşturdıkları uyuşmazlıklarda vekalet ücretine hükmedemeyecekleri, bu konuda üst hukuk normlarında da herhangi bir hüküm bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan, işlem tarihinden sonra yürürlüğe giren 6502 sayılı Yasa'da tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedileceğinin belirtildiği, dolayısı ile dava konusu Tarife maddesinin aksine tüketici hakem heyetleri kararlarına yapılan itiraz sonrasında Tüketici Mahkemelerince nispi oran esas

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No :2014/1419

alınarak vekalet ücretine hükmedileceği anlaşıldığından, tarifenin söz konusu Yasaya da aykırı olduğu açıktır.

Diğer yandan, tüketiciler tarafından tüketici hakem heyetlerine yapılan başvuruların düşük meblağlarda yoğunlaştığı göz önüne alındığında, bir tüketicinin Tüketici Hakem Heyetine başvurması üzerine aleyhine karar vermesi halinde karşı tarafın avukatına vekalet ücreti ödemek zorunda kalacağını bilmesinin, tüketicilerin hak arama yollarına başvurmalarından imtana etmelerine ve bu suretle hak arama özgürlüklerinin de kısıtlanacağı da açıktır.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin Birinci Kısım İkinci Bölüm 6. maddesinin sonunda yer alan **"...avukatlık ücretine hükmedilir."** ibaresinin uygulanması halinde telafisi güç ve imkansız zararların oluşacağı açık olduğundan, yürütmesinin durdurulmasına, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere, 04/07/2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
x

Üye
x

Üye
x

Üye
x

Üye
x